

Gratis

kompetens- och
inspirationsdagar

Våren 2019

20/2 HVB-dag
Stockholm

21/2 LSS-dag
Stockholm

14/3 HVB/LSS-dag
Göteborg

28/3 HVB/Familjehemsdag
Umeå

10/4 HVB/LSS/Familjehemsdag
Växjö

17/5 Familjehemsdag
Stockholm

Finns
Kronsporre:
2018 – det stora
assistansåret

Caroline Engvall om

UNGA MED SEX SOM SJÄLVSKADEBETEENDE

Lisbeth Pipping: Våga lyssna på barnens svåra berättelser

Torkel Richert: Utsatta och osynliga – föräldrar till vuxna drogmissbrukare

Läs om: Egehem HVB, HVB Huvudgården, NIVUS Framtidscenter, Norrbehandling, Linköpings Stadsmission Oasen HVB och Gruppbestaden Trädgården.

Vi klarar placeringen!

Humana är Sveriges ledande företag inom individ- och familjeomsorg. Vår storlek och bredd gör att vi kan vara flexibla i varje enskild placering och att vi har lätt att hitta en lösning som passar varje individ utifrån dennes förutsättningar och behov, nu och över tid.

Vår placeringsrådgivning har decennielång kunskap av socialt arbete och svarar dygnet runt på din förfrågan.

humana.se/placeringsforfragan
eller ring 0771-11 33 11

Humana är ett ledande nordiskt omsorgsföretag som erbjuder tjänster inom individ- och familjeomsorg, personlig assistans, äldreomsorg och bostäder med särskild service enligt LSS. Humana har cirka 15 000 engagerade medarbetare i Sverige, Norge, Finland och Danmark som utför omsorgstjänster till över 7 000 människor. Vi arbetar efter visionen "Alla har rätt till ett bra liv". Humana är börsnoterat på Nasdaq Stockholm sedan 2016 och har huvudkontor i Stockholm.

Läs mer om Humana på www.humana.se eller corporate.humana.se.

Humana

Våga tänka nytt!

INGET TRIGGAR OSS MÄNNISKOR så mycket som förändringar och vi står inför dem hela tiden. Ibland för att vi vill, ibland för att vi behöver och ibland för att vi inte har något val. Förändringar kräver mod och en stor portion nyfikenhet. Trots att det kan vara svårt och ibland även skrämmande med förändringar så behöver vi det för att kunna ta oss framåt. Nyckeln är att våga gå utanför sin komfortzon, våga att vilja ta sig en utmaning och bryta gamla invanda mönster. Våga tänka nytt!

VÅREN 2019 ÄR FULL AV MÖJLIGHETER till kunskap, inspiration och möten på våra kostnadsfria HVB-dagar, LSS-dagar och Familjehemsdagar.

Ta nu fram kalendern och boka in dig på några av våra mässdagar! Hela vårens mässkalender hittar du på sid 29-30.

I DET HÄR NUMRET AV HVB&LSS VÄRLDEN möter du Caroline Engvall som vikt sitt liv åt att hjälpa unga flickor, och pojkar, som använder sex som självskadebeteende. Vi har också pratat med Lisbeth Pipping som växte upp med en utvecklingsstörd mamma och en alkoholiserad pappa. Lisbeth slås idag för att vi måste lyssna på barnen och våga tro på deras berättelser. Torkel Richert, forskare på Malmö universitet, har i en forskningsstudie tittat på den usatthet föräldrar till vuxna drogmissbrukande barn har. Läs om föräldrarna som är brottsoffer för sina barns kriminalitet men upplever sig som ansvariga för deras vård och överlevnad.

GÖR SOM 115 ANDRA KOMMUNER - låt era ramavtal bli en del av HVBGuiden.se Vi lägger in era ramavtal helt kostnadsfritt på HVBGuiden.se

Vill ni enkelt kunna söka och skicka placeringsförfrågningar enbart till de verksamheter som er kommun har ramavtal med? Vill ni snabbt kunna se lediga platser, priser, rangordning eller annan avtalsinformation? Tjänsten är kostnadsfri. Kontakta oss så visar vi hur! 020-10 40 99 eller ramavtal@cura.se

NYTT FÖR I ÅR är att vi har haft två Ramavtalsdagar, en i Karlstad och en i Stockholm (sid 10-11). Efter ett fantastiskt gensvar och efter stor påtryckning har vi beslutat att arrangera fler Ramavtalsdagar ute i landet under 2019.

Vill din kommun att vi ordnar en Ramavtalsdag även för er? Vi hjälper er gärna.

Nu är vi inne i oktober och sommarens lata dagar känns plötsligt så avlägsna. Men det är något visst med hösten. Höstvindarna viner och träden är som färgsprakande raketer. Vi fortsätter som vanligt att förbättra och uppdatera vår söktjänst, www.hvbguiden.se/placering, allt för att underlätta ert dagliga placeringsarbete. Håll ögon och öron öppna så att ni inte missar något!

Vi på Cura Institutet önskar
trevlig läsning
Mikael Westerlund, VD

Söker du HVB/LSS- eller familjehem för en brukare?
Använd vår kostnadsfria placeringshjälp, mån-fre kl 9-16

020-10 40 99
HVBGuiden.se LSSGuiden.se

Utges av:

Cura Institutet Compro AB
Industrivägen 10 A, 171 48 Solna
Tel: 08-459 24 20

E-post: info@cura.se

Internet: hvbguiden.se, lssguiden.se

Ansvarig utgivare: Erik Bergdorf

Redaktör: Annelie Blomqvist, annelie@cura.se

Skribent: Helena Wikström

Grafisk form: HewiDesign Grafisk form

Annonsbokning: 08-459 24 20, sales@cura.se

Annonsproduktion: Helena Wikström

Tryck: DanagårdLitho

ISSN: 2001-2713

Vill du hålla dig uppdaterad inom branschen och få inbjudningar till våra mässor?

Maila till: info@cura.se

Åsikter framförda i denna tidning delas inte nödvändigtvis av redaktionen.

Innehåll

- 4 Caroline Engvall**
Hjälper unga som självskadar sig med sex
- 14 Lisbeth Pipping**
Uppmanar oss att ta barnens berättelser på allvar
- 18 Torkel Richert**
Om de utsatta föräldrarna till drogmissbrukande barn
- 26 Finn Kronsporre**
Berättar om assistansåret 2018
- 29 Vårens mässor**
Orter och datum

Några HVB- och LSS-hem berättar om sina verksamheter

Caroline Engvall:

– Öka kunskapen om sex som självskadebeteende

För femton år sedan fick Caroline ett brev från en ung flicka. Flickan var 14 år och hade blivit våldtagen. För att döva smärtan hon kände, föraktet för sig själv, började hon sälja sex. Till sina egna förövare.

CAROLINE ENGVALL var chefredaktör på ungdomstidningen Frida. Tidningen fick många brev från unga som mådde dåligt och ville berätta om det för någon. Det kunde röra sig om skolan, kamrater eller problem hemma. Ett av breven bet sig fast i Caroline på ett speciellt sett. Det var en historia hon inte hört tidigare. Brevet var från en ung flicka som efter en våldtäkt hade börjat sälja sex.

– Hon mådde så dåligt av händelsen att när en kompis frågade om de skulle sälja sex, svarade hon ja. Det gjorde så ont på insidan att hon sökte upp sina egna förövare som ett självskadebeteende, berättar Caroline.

Kontakten med flickan som Caroline kallar ”Tessan” blev starten på Carolines stora engagemang för unga som utsätts för sexuella övergrepp, och Tessan blev huvudperson i hennes första bok ”14 år till salu”.

När ”14 år till salu” kom ut 2008, blev den mycket uppmärksam. Det var få som tidi-

gare hade förstått att man kunde använda sex som ett självskadebeteende.

– Tidigare har man bland annat kallat det för sexmissbruk, och den termen är ganska vilseledande, fortsätter Caroline. Det handlar om ett ångestdämpande beteende, om att döva smärtan.

SEXUELLA ÖVERGREPP PÅ UNGA har givetvis alltid förekommit men Caroline menar att mycket har förändrats genom tillgängligheten via nätet. Nätet är både en plats för unga att lägga ut sina förhoppningar och drömmar på, och en plats för de som utnyttjar barn sexuellt.

– Idag ger nätet de unga en annan möjlighet att testa sin sexualitet, man är nyfiken. Man söker bekräftelse på att man duger, att man är fin och vacker. Det kan också vara ett direkt ångestdämpande beteende, man lägger ut en bild och får snabbt en positiv kommentar, och det lugnar för stunden, berättar Caroline.

När de förstår att den bild de lagt upp kan spridas, när någon hotar med att sprida den, så är det väldigt lätt att fastna i förövarnas nät. Skuld, skam och ångest över vad man gjort försvårar möjligheten att backa och att anmäla till polisen. De fortsätter att göra det som förövaren vill.

ATT HAMNA I ETT DESTRUKTIVT beteende när det gäller sex kan också starta i ett trauma. Det kan vara en uppsplitande skilsmässa eller något annat som gör personen väldigt sårbar. Många dövar smärtan genom att skada sig på något sätt. De som inte vill att någon ska se och förstå väljer sex som ångestdämpande istället för att skära sig, eftersom de då slipper alla frågor. Det finns inga yttre skador som avslöjar dem.

– Det är det här som gör att sex som självskadebeteende är så farligt. Man får inga frågor, utan kanske istället beröm för att man har slutat att skära sig. Det är oerhört destruktivt, man har ingen kontroll, det är en annan person som skadar en, säger Caroline.

Sedan går det väldigt fort nedåt i en negativ och farlig spiral. De känner förakt för den egna kroppen, förakt för sig själv. De har redan

Caroline Engvall

Journalist, författare och föreläsare.

Har skrivit böckerna ”14 år till salu” (2008), ”Skamfläck” (2011), ”Skuggbarn - den okända sexhandeln med svenska barn” (2013) och ”Virtuell våldtäkt - om unga och sexbilder på nätet” (2015). 2017 släpptes Caroline Engvalls kritikerrosade deckardebüt ”Ärren vi bär”.

Caroline har också grundat hjälpsajterna intetillsalu.se och safeselfie.se. Hon driver poddarna Vägen framåt och Ecpod samt gör tv-dokumentärer om ämnet. Nu släpper hon ytterligare en hjälpsite som vänder sig till oss vuxna safeselfietalks.se. Där ska man som förälder kunna få verktyg kring hur man pratar med sina barn om övergrepp på nätet. Man kommer också kunna få träna sig på att chatta med en ”förövare”, en robot, så att man får kunskap om hur det kan gå till på en chatt.

Atollen Omsorg, gruppbostäderna Vista, Nova & Astra.

9 § punkt 9 LSS, personkrets 1

Vi vänder oss till män och kvinnor från 18 år med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. Vi har specifik kompetens även när det gäller omfattande psykiatrisk tilläggsproblematik, samt individer dömda enligt LRV eller LPT.

Våra unika kärnvärden

HÖG KOMPETENS - vilket innebär att flera av vård- och omsorgspersonalen har akademisk utbildning, övriga gymnasiekompetens. Personalen har i genomsnitt 25 års erfarenhet av målgruppen. Tillsammans kan vi därför erbjuda kvalitativ och säker vård- och omsorg, utöver det vanliga.

KVALITETSSÄKRING - vilket innebär att verksamheten tillämpar processer för att ständigt förbättra och utveckla verksamheten, men även säkerställer att krav från kunder och gällande lagar och författningar uppfylls.

INDIVIDANPASSAT - vilket innebär att vi alltid utgår från individens behov och önskemål när det gäller utformningen av insatserna.

Arbetsätt

Vi individualiserar insatserna, tar hänsyn till begåvning, grad av autistiska svårigheter och allmän funktionsnivå.

Vi tar hänsyn till grundläggande svårigheter som förmågan till bland annat funktionell kommunikation och social funktion.

Vi förebygger problembeteenden genom ett lågaffektivt bemötande. Vi strukturerar miljön så att den blir förutsägbar och förstälilig.

Stor anhöriglägenhet i respektive gruppbostad får disponeras kostnadsfritt av närstående som är på besök.

Möjlighet finns att ta med sig sin hund, katt eller annat husdjur till gruppboendet.

Eftersom vi även vänder oss till individer med psykiatrisk tilläggsproblematik erbjuder vi kognitiva behandlingsprogram, taktil beröring, avslappning och NADA akupunktur.

Placeringsansvarig

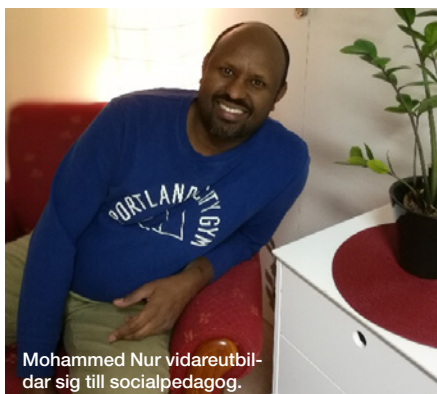
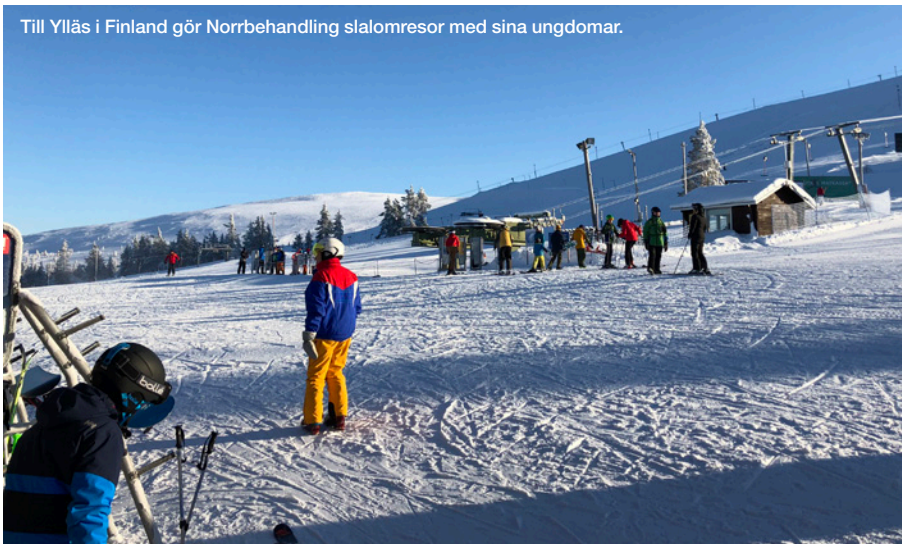
Lena Hagström

Tfn: 0381-77 39 65

E-post: lena.hagstrom@atollenomsorg.se

Meningsfull gemenskap, daglig verksamhet, sysselsättning och en aktiv fritid utifrån din förmåga och dina önskemål.

Till Ylläs i Finland gör Norrbehandling slalomresor med sina ungdomar.

Mohammed Nur vidareutbildar sig till socialpedagog.

Ida Barsk utbildar sig till socialpedagog. Här vid älven där personalen fiskar med ungdomarna.

nasieskola och hemmet har nära kontakt med skolpersonalen och kan ha korta beslutsvägar i de olika fallen. Specialpedagogerna på skolan anpassar skolgång med praktik och tar hänsyn till om eleven har svårt att vara i en stor klass.

KARIN JACOBSSON ÄR psykolog och DBT-terapeut och behandlingsansvarig på Garvaregården. Hon har det övergripande behandlingsansvaret men också kompetens att handleda personalen och att utveckla det generella behandlingsarbetet.

Vid en nyinskrivning görs först en psykologbedömning och en översiktlig analys och kartläggning där man hämtar in all information som finns från socialtjänsten.

– Det här är vi väldigt noggranna med, säger Marcus.

Med hjälp av Karins kompetens så görs en utredning kring ungdomens bakgrund, om det finns någon neuropsykiatrisk diagnos, något trauma och kognitiv funktionsnivå, för att bedöma vilken behandling som ska sättas in.

– Det här blir grunden för hur vi sedan ska arbeta, fortsätter han.

När ungdomen har stabiliserats efter sin första tid på Garvaregården går man vidare med en fördjupad bedömning.

– Först måste den nya flickan eller pojken bo här ett tag. Lärt känna sina kontaktpersoner, fått landa, känna trygghet och att man vill stanna här, förklarar Marcus.

Då görs vidare psykologtester, fler utredningar och bedömningar för att kunna skraddarsy en behandling för varje individ. Fortlöpande leder den behandlingsansvarige de

olika behandlarna i det dagliga arbetet med ungdomarna.

FRAMGÅNGEN MED ungdomarna bygger på en tillit och trygghet med personalen.

– Vår personal är otroligt engagerade och gör ett fantastiskt jobb, säger Marcus.

För att satsa på personalen och säkerställa att ungdomarna får rätt behandling har Norrbehandling en kompetens- och kvalitetsutvecklingsplan man kontinuerligt arbetar med. För tillfället vidareutbildas två personer till socialpedagoger.

– Genom kontakten med behandlingsansvarig och genom att vi satsar på kompetensutveckling så säkerställer vi våra vårdmål, fortsätter han.

På Norrbehandling arbetar man aktivt med DBT-terapi, dialektisk beteendeterapi. Midde Hedin berättar att genom den löpande kontakten med behandlingsansvarig så följer man kontinuerligt upp vad som fungerar bra och vad man ska ändra på.

– Med DBT:ns hjälp så färdighetstränar vi ungdomarna. Det man får med sig vid DBT-terapi är det man ska ta med sig ut i vardagen och jobba vidare med, förklarar hon.

Garvaregården tränar sina ungdomar i de färdigheter de behöver för att klara en tillvaro i samhället.

– Och genom behandlingsansvarig får vi hjälp med hur vi ska implementera dessa delar i deras vardag, fortsätter Midde.

Övriga behandlingsmetoder sätts in som punktinsatser och löper parallellt med DBT-terapi. Det kan röra sig om återfallsprevention om man önskar det, men Marcus menar att behandling finns där hela tiden, även när man är ute på aktiviteter.

– Vi har samtal med ungdomarna hela tiden. Hur de känner, vad de tyckte om dagen. Det vi vill är att allt ska vara integrerat, vi ser ju till helheten, förklarar han. ■

Norrbehandling AB driver HVB-hemmet Garvaregården som är beläget i Pajala. Hemmet tar emot ungdomar mellan 14-19 år med kriminalitets- och begynnande drogproblematik och beteendeproblematik. Garvaregården är litet och familjärt med endast 8 platser och tar emot ungdomar från hela landet. Norrbehandling har ett tiotal anställda som löpande vidareutbildas och kompetenshöjs. I teamet finns legitimerade psykologer, psykoterapeuter, socialpedagoger, medicinskt ansvarig sjuksköterska och vid behov arbetsterapeut.

www.norrbehandling.se

HVB&LSS Världen ringde upp Mariella Viström som arbetar med Kvalitet och Stöd på Barn- & familjeenheten i Nacka kommun. Vi ville prata lite om hur de upplever HVB-Guiden.se:s ramavtals-tjänst. Nacka kommun var

också med och arrangerade en Ramavtalsdag tillsammans med HVBGuiden.se och den ville vi också höra lite mer om.

Hej Mariella! Ni är en av de första kommunerna att använda vår ramavtals-tjänst på HVBGuiden.se. Vi har lagt in era ramavtal på HVBGuiden.se så ni har möjlighet att skicka förfrågningar enbart till dessa verksamheter. Numera använder ni HVBGuiden.se som ert huvudsakliga placeringsverktyg.

Hur underlättar ramavtals-tjänsten ert dagliga arbete?

– För oss har det varit ett jättesmidigt verktyg. Vi har fått hjälp med att lägga in våra avrop i ramavtals-tjänsten i rätt ordning. Vilket gör att vi kan göra avropet till alla på en gång på deras respektive sida, och sedan tydligt se allas svar.

Är verktyget användarvänligt?

– Tjänsten och dess utseende är otroligt enkel att använda och förstå, även för de som kanske inte är så väldigt dataintresserade. Den påminner om funktioner på hemsidor som många varit i kontakt med tidigare, så det är lätt att känna sig hemma. Socialsekreterarna hos oss tyckte det var väldigt skönt att man inte behövde lära sig något helt nytt.

Hur arbetade ni tidigare?

– Tidigare gick alla mail från socialsekreterarnas egna mailadresser. Och vi får ju så otroligt många mail varje dag, så det är svårt att få en överblick på vad och när de olika leverantörerna svarat. Så antingen via mail eller så fick de sitta och ringa till de olika hemmen, och leverantörerna har ju fullt upp med sina verksamheter och har inte alltid tid att svara i telefon. Det tog mycket tid att arbeta på det sättet.

Cura/HVBGuiden.se arrangerade nyligen en Ramavtalsdag tillsammans med Nacka,

Tyresö och Värmdö kommun. Under dagen fick handläggarna från barn- och familjeenheten på kommunerna chansen att träffa de HVB-verksamheter de har ramavtal med. Berätta om upplägget för dagen?

– Upplägget var ordnat i speedmeeting-form och vi hade ungefär tio minuter med varje utförare. Man körde tre såna meetings sedan var det tio minuters paus och så fortsatte man tills man hade gått varvet runt och mött alla utförare. Det var ett jättebra upplägg! Våra handläggare fick på detta sätt träffa nästan alla våra leverantörer och hade möjlighet att ställa egna frågor som är viktiga för dem.

Var detta värdefullt för er?

– Våra handläggare uppskattade verkligen den här dagen! De kände att det hade gett så mycket, ett mervärde för hela vår organisation. Det var även värdefullt för oss som har andra funktioner i organisationen, jag själv arbetar på Kvalitet och Stöd och vi hade möjlighet att ställa frågor som är specifika för vårt arbete.

HVBGuiden.se gjorde en utvärdering efteråt där våra handläggare fick svara på frågor om dagen och alla var så positiva.

Rekommenderar du andra kommuner att göra en Ramavtalsdag tillsammans med Cura/HVBGuiden.se?

– Det här är något som jag verkligen rekommenderar andra kommuner att använda sig av! HVBGuiden.se hade gjort allt förarbete. Planerat, bokat lokalen och skickat ut inbjudningar till alla aktörer. Socialtjänsten har alltid mycket att göra och vår arbetstid är så akutstyrd. Om vi själva hade gjort allt detta hade det säkert tagit minst två veckor av min tid. Upplägget kunde inte varit smidigare!

Fakta Nacka kommun

Nacka kommun är en kommun i Stockholms län. Centralort är Nacka, vilken är en del av tätorten Stockholm. Det bor över 100 000 personer i Nacka. En fjärdedel av befolkningen är barn. I kommunen finns flera stora och välbesökta naturreservat, populära gymnasieskolor och ett stort centrum.

Kvalificerad utbildning och kompetensutveckling för stöd, behandling och skola!

Våra aktuella kursstarter:

- Grundläggande psykoterapiutbildning – Steg-1 KBT, 4 terminer
- Ettårig KBT-utbildning – verktyg för stöd, behandling och utveckling
- Familjebehandling med KBT – KBT-verktyg för barn, unga och familjer
- Utbildning i Motiverande samtal (MI) – enligt internationell MI-cerifiering
- Utbildning till Samtalsledare i A-CRA – enligt den svenska originalmanualen
- Kurs i kris och krisstöd – bemötande, teori och praktik
- Trauma och Posttraumatiskt stressyndrom (PTSD)
- Spelmissbruksbehandling med KBT – 8 dagar
- Instruktörsutbildning i Mindfulness (MBSR) – 6 dagar

040-698 60 00

www.sverigehalsan.se

SVERIGEHÄLSAN

FAM-huset

HVB-hem för familjen
med barnet i fokus

Vi utför kvalitativa utredningar utifrån BBIC/Signs of Safety, behandlingar och tar emot akutplaceringar. Vi välkomnar föräldrar med barn upp till 13 år, samt familjer som väntar barn.

Välkommen att kontakta oss, vi har öppet dygnet runt!

Hagvägen 11 Fristad • 033-21 01 62
www.frelsningensarmen.se/fam-huset

Aktiveringspedagogen

lång erfarenhet inom socialt arbete

Vi arbetar och utgår från alla **människors lika värde**. Vår målgrupp är både pojkar/män och flickor/kvinnor från 17 år och uppåt, med psykosocial problematik, beteendeproblematik, drogproblematik och/eller våld i nära relationer.

De som jobbar hos oss fungerar ungefär som lotsar i livet och jobbar utifrån ett **salutogent synsätt** i kombination med genomförandeplaner. Vi samarbetar med ex. KBT-terapeuter och psykologer när behov uppstår.

Vi finns med hela vägen för hela människan.

Vi gör även **det där lilla extra** när vi ser att den enskilde kan tillgodogöra sig sådana insatser så som skuldsanering hos kronofogden, hjälp med körkort, stöd att få en neuropsykiatrisk utredning, resor mm.

Vi tillhandahåller följande typer av boende:

- Boende med stöd och tillsyn för ungdomar 17-20 år
- Boende med stöd och tillsyn över 21 år
- Akutboende
- Utlussboende
- Skyddat boende
- Kvalificerat kontaktmannskap i egen lägenhet

För mer information kan ni besöka vår hemsida www.aktiveringspedagogen.se eller ringa 031-14 13 07
Välkommen till oss på Aktiveringspedagogen.

Ger unga trygghet och positiva utmaningar

Ungdomscafé, fadderresor, teater och praktisk skola. HVB Huvudgården vill skapa en positiv och aktiv tillvaro för unga pojkar med drog- och kriminalitetsproblematik. Nu startar man även intensivvårdsveckor, enskilt eller för grupper, med kost, logi och terapi.

I **LANTLIG MILJÖ** på vackra Gotland har HVB Huvudgården skapat en lugn och harmonisk miljö för unga killar från hetsiga stadsmiljöer.

– Att minska stressen för ungdomarna är en grundförutsättning för vårt arbete, berättar Maria Törnqvist som är föreståndare på Huvudgården.

Verksamheten startades för två år sedan och då totalrenoverades husen och man satade på att skapa en mysig hemmalik atmosfär med vardagsrum, mötesrum, musikrum och chillrum.

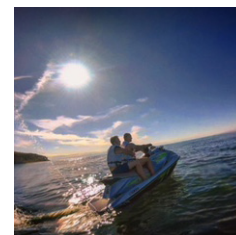
Hemmet ligger nära havet med tillgång till fiske, bad, vattenskotrar och vattenskidor. Man vill ge ungdomarna möjlighet att uppleva spänning på annat sätt än genom droger och kriminalitet.

– Att slänga på sig vattenskidorna bidrar inte bara till fysisk träning utan utvecklar även balans och kroppskontroll, säger Maria.

HVB HUVUDGÅRDEN arbetar löpande med 12-stegsbehandling, återfallsprevention och kriminalitetsbehandlingsprogram. MI samtal är ett naturligt inslag i verksamheten och man arbetar systemteoretiskt och identifierar problemområden.

– Våra ungdomar älskar behandlingen och tjarar ofta om mer! Redan från dag ett ingår alla i vår gruppbehandling för att det ska bli ett naturligt inslag i boendet, berättar Maria.

Många av Huvudgårdens metoder är KBT-

inriktade och man arbetar aktivt med social träning och allmän kunskap som städning, matlagning samt att lära sig ett gott uppförande.

– Det är viktigt att ersätta gatuspråket för att underlätta gynnsamma kamratrelationer i framtiden, fortsätter hon.

ATT HJÄLPA UNGDOMARNA att återanpassas till samhället är centralt och som en del i detta arbete startar man nu ett ungdomscafé. Här ska pojkarna få lära sig ett riktigt arbete, kunna utvecklas och avancera. Vinsten från caféverksamheten kommer att gå till ett fadderprojekt som ungdomarna sedan har möjlighet att besöka.

– Vi kommer också dra igång en ”praktisk skola” där ungdomarna får möjlighet att förvärva kunskap inom hemkunskap, musik eller gymnastik, säger Maria Törnqvist.

HVB Huvudgården erbjuder ungdomarna drama/teater som terapi, och tanken är att de som vill, får uppträda med sitt material för inbjudna gäster.

HUVUDGÅRDEN STARTAR också intensivbehandlingsveckor för enskilda ungdomar, en grupp av ungdomar eller dess anhöriga. Man erbjuder terapi, kost och logi

och har även veckor med återfallsprevention, 12-stegs-, kriminalitets- och anhörigbehandling.

– Det kan gälla en grupp ungdomar som känner varandra och har ett destruktivt umgänge som behöver brytas, eller någon som behöver en intensivvecka innan kommunens eftervård, förklarar Maria.

För att få en trygg relationsskapande miljö arbetar man med medlevarskap och lågaffektivt bemötande. Relationen till personalen och tilliten är ytterst viktig, menar Maria:

– Det fantastiska med medlevarskapet är att det går att gråta, tjafsas och senare hinna fånga upp ungdomen i sitt känslor! ■

HVB Huvudgården

HVB Huvudgården har 10 platser för pojkar mellan 15-20 år, med drog och/eller kriminalitetsproblematik. Pojkarna har egna rum och delar gemensamma utrymmen. Man arbetar mycket med att skapa trygghet och en rofylld miljö och använder sig av Gotlands rika utbud av havsnära aktiviteter. Huvudgården har tillstånd enligt SoL och LVU.

www.huvudgarden.se

”Vi måste våga se barnen! Om vi gör det blir föräldrarna också synliga. Det gäller oss alla; skolan, förskolan, grannar, mor- och farföräldrar, socialtjänsten. Vi får inte vara så rädda”

Lisbeth Pipping:

– Se barnen! Vi måste våga lyssna och tro på dem

Hon var ensam, smutsig och hungrig. Hennes mamma slog henne när hon var sjuk och i skolan blev hon mobbad. Lisbeths mamma var utvecklingsstörd och klarade inte av att ta hand om sina barn, men samhället tyckte att "hon gjorde så gott hon kunde"...

LISBETH PIPPING föds 1962 och samhällsynen på utvecklingsstörda har tack och lov förändrats; de tvångssteriliseras inte längre. Men det stöd som dessa kvinnor behöver för att kunna vara bra mammor existerade nästan inte.

– Jag var väldigt ensam. Jag kunde aldrig krypa ner i mammas säng när jag var rädd, det var aldrig någon som läste sagor för mig. Mamma visste inte hur man tog hand om barn och gav dem trygghet, berättar Lisbeth.

När Lisbeth är fyra år är hon sommarbarn hos en familj på landet. Hos sommarfamiljen finns det lagad mat, rena bäddade sängar och ingen som slår henne när hon är sjuk. Det är nu hon förstår hur det är i en "riktig" familj. Hon förstår att det finns olika världar för ett barn.

– Min mamma kunde inte ta hand om sjuka barn. När vi väckte henne på natten med hosta

eller kräkningar blev hon arg och ledsen för att hon inte fick sova, säger Lisbeth.

LISBETHS PAPPA var svårt alkoholiserad. Han var snäll mot Lisbeth men slog och hotade hennes mamma. När hon är sex år försvinner han. Nu får familjen för första gången kontakt med socialtjänsten.

– I socialtjänstens anteckningar står det att det är en "sjukligt tacksam mamma, en märklig mamma som kommer att behöva mycket stöd", berättar Lisbeth.

Det syntes inte utanpå att Lisbeths mamma var utvecklingsstörd, att hon hade en intellektuell nivå som en åttaåring. Men i de journaler från MVC, BVC, socialtjänsten och skolan som Lisbeth fått tillgång till efter mammans död, syns det tydligt att man förstått att hon är utvecklingsstörd. Men hjälpen uteblir. Det finns inga rutiner om hur man ska gå vidare.

LISBETH PIPPING MENAR att det är i de fall där mammans oförmåga är medfödd, som man väljer bort att se situationen i barnets perspektiv. Handlar det om förvärvade problem som alkoholmissbruk så agerar man annorlunda, då griper man in från samhällets sida.

– Vi är mycket bättre på att uppmärksamma barn till alkoholiserade föräldrar, särskilt om det är mamman som dricker, säger Lisbeth.

Lisbeths mammas journaler är fyllda av kommentarer om att hon "gör så gott hon kan". Det görs två barnavårdsutredningar där

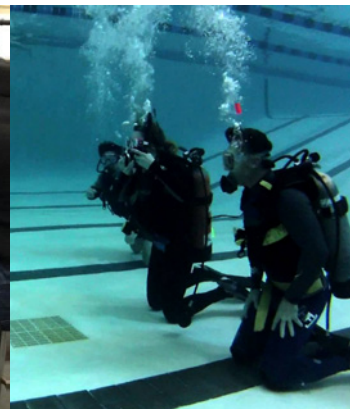

det framkommer att man överväger att ta de två yngre barnen ifrån henne, men lämna kvar Lisbeth. Man vill lämna kvar ett barn så mamman inte blir så ensam...

– Så gör vi ju inte ens med djur! Om vi vet att djur är vanvårdade så lämnar vi inte kvar en liten chihuahua för att ägaren inte ska känna sig ensam, säger Lisbeth.

LISBETH HAR SKRIVIT en bok om sin barndom som heter "Kärlek och stålull", och hon får ofta frågan om vad stålull betyder. När Lisbeth var fem år hade hon hittat en fin sten och den ville hon måla röd. Hon stoppar stenen och hela armarna i en burk med röd färg. När hennes mamma får se det försöker hon

En bro mellan utsatta ungdomar och samhället

Basem Membell är 22 år och vill hjälpa andra ungdomar till en positiv sysselsättning. – När du är ung, lyssnar du lättare på någon annan som är ung, jag kan fylla en funktion här, säger han.

BASEM HAR EGNA erfarenheter av hur det känns att leva i destruktiva miljöer och bodde en kort tid på ett HVB-hem. Och det var där, i de nya positiva miljöerna han hittade sin motivation. Motivation till att gå klart skolan, där han hittade sitt intresse för entreprenörskap, och sin lust att hjälpa andra i liknande situationer.

– Jag hade tur, alla har inte den turen, så nu vill jag erbjuda den, säger Basem.

Stödet som de unga får kommer oftast från vuxna. Vuxna som vill väl, men som de unga kan ha svårt att känna förtroende för.

– Det kan vara svårt, som utsatt ung person, att våga lyssna på och ha förtroende för en vuxen som man egentligen inte kan relatera till, förklarar Basem.

2018 STARTAR BASEM företaget NIVUS Framtidscenter och planerna är att bedriva ett karriärprogram med 50 temaveckor där ungdomar ska få insyn och kontaktnät till olika branscher och yrkesområden.

– Vi märkte dock ganska snart att vårt koncept var för mastigt, så nu har vi ändrat på det lite, berättar Basem.

Nivus har fortfarande samma grundidé men nu arbetar Basem istället som frilansande jobbcoach mot HVB-hem och flyktingförläggningar.

– Jag använder mig av två saker: dels min egen erfarenhet av att bo på behandlingshem, dels min låga ålder. Ungdomar jag träffar ska känna att de kan prata med mig, att jag förstår dem, säger han.

Basem använder sig också av sitt stora kontaktnät som han arbetat upp bland entreprenörer och företagare i Stockholms- och Uppsalastrakten.

GRUNDKONCEPTET ÄR ALLTSA det samma; att stötta och inspirera ungdomar till arbete, utbildning och sysselsättning. Ute på plats så anpassar man programmet individuellt till respektive ungdom.

– Vi analyserar varje person och anpassar vårt hjälpprogram efter det, förklarar Basem.

Han förklarar att ungdomarna oftast redan har tillgång till bra psykologer och behandlingsterapeuter, och att Nivus funktion är att motivera ungdomarna, få dem att tro på sig själva.

– Det finns så många som kan saker, men de vet inte själva om det, de tror inte på sig själva, fortsätter han.

För de ungdomar som går i skolan erbjuder man programmet på eftermiddagar och kvällar. Andra har ingen sysselsättning alls och då hjälper NIVUS dem till praktikplatser, arbete eller har fysiska aktiviteter och samtal.

Basem menar att man måste kunna förändra sina idéer och tänka om för att kunna nå sina mål.

– Det vi fokuserar på nu är att motivera och vägleda ungdomar till sysselsättning. Sysselsättning är A och O för att kunna integreras i samhället, säger Basem.

NIVUS Framtidscenter är nystartat och Basem säger att företaget kan se annorlunda ut om något år, att de anpassar sig och letar efter det bästa sättet att arbeta med dessa ungdomar. Han är väldigt glad och tacksam för de HVB-hem och anläggningar som tror på dem, för att de får chansen att nå ut till ungdomar som har svårt att komma in i samhället.

– Jag önskar att fler vågar testa något nytt, vågar ge mig chansen fast jag inte har någon akademisk bakgrund. Vi kan hjälpa på olika sätt! säger Basem. ■

NIVUS Framtidscenter

Startades 2018 och arbetar mot HVB-hem, flyktingförläggningar och socialtjänst.

Bedriver karriärprogram för ungdomar med pågående problematik, men även återfallsförebyggande stöd till en fungerande sysselsättning.

Har en heltidsanställd och två deltidsanställda. Är verksamma i Stockholms- och Uppsalaområdet.

www.nivusframtidscenter.se

”Föräldrarollen gör det hela ännu svårare. En vanlig inställning man upplever är, att eftersom föräldrarna har ansvar för sina barn så är det de som har gjort fel om barnet börjar missbruka. Det leder till enorma skuld- och skamkänslor hos föräldrarna.”

Men det faktumet för dessa föräldrar, att deras barn blivit vuxna, innebär också problem med kontakten med myndigheter, säger Torkel.

Myndiga vuxna barn

I och med att barnet blir myndigt, är en egen individ i samhällets ögon, så skyddas personen av sekretessförordningar. Föräldrarna har inte längre rätt till information om barnet, och kan heller inte söka hjälp för barnets räkning.

– Här upplever många föräldrar en maktlöshet. De kan inte påverka barnet men de kan heller inte påverka myndigheterna, berättar Torkel.

Många upplever också att det är svårt att söka hjälp. Man känner en skam över att det finns problem i familjen, och upplever det som stigmatiserande att ta hjälp av en myndighet som socialtjänsten.

– Det finns många hinder och barriärer för att söka hjälp. Man förlorar också lite av den egna kontrollen när man överlämnar sitt barn till andra som ska definiera problemet, fortsätter Torkel.

Många föräldrar tycker att de har blivit dåligt bemötta av de sociala myndigheterna, att man har blivit skuldbelagd. Samtidigt säger vissa att de också är medvetna om att de är extra känsliga, att de själva har ”taggarna utåt”.

– Det är en svår situation även för socialtjänsten som många gånger ska fungera som en sorts mellanhand mellan barnet och föräldrarna, säger Torkel.

I studien framkommer att föräldrarna i första hand försöker lösa sin situation på egen hand, eller tillsammans med närstående. Man försöker stötta barnet, prata med barnet, sätta gränser eller kasta ut barnet hemifrån. Det har ofta gått väldigt lång tid innan man söker professionell hjälp.

Oron för barnet leder till ohälsa

En av de frågeställningar man tog upp i studien var den risk föräldrarna upplevde som eventuella brottsoffer gentemot sina egna barn. Det är inte helt ovanligt att detta händer, att barnet stjälar för att finansiera sitt missbruk

eller får aggressiva eller hotfulla utbrott. Det är en traumatisk situation för de föräldrar som varit med om det.

– Vi trodde att det här skulle vara något som föräldrarna upplevde som väldigt svårt. Men trots att många varit med om hotfulla situationer eller stölder så var det inte där den största oron låg. Den stora oron är över hur det ska gå för deras barn. Det var fortfarande det som de upplevde som svårast, berättar Torkel.

Många av dessa föräldrar är i stort behov av hjälp för egen del, anser Torkel. Men de söker främst hjälp för sina barn.

– Många skulle behöva hjälp med att bearbeta trauman, hjälp med psykisk ohälsa, med sömnproblem, oro, ångest eller depression som det här har lett till. Eller få hjälp med hur de kan hjälpa sina barn, säger han.

Att själv söka hjälp är något man avvaktar med, man sätter barnet i första hand och sig själv sist. När de i studien tittade på de olika delarna i föräldrarollen, kunde man tydligt se att mammorna i större utsträckning än pap-

Egehem ser till helheten

På Egehem är verksamheten uppbyggd efter flickornas behov.

– Deras behov styr vårt arbetssätt. Vi värnar om helheten för varje individ, säger Elisabet Strid Ege, föreståndare på Egehem.

TILL EGEHEM kommer man inte för att bara få terapi eller medicineringen eller social träning.

– Det är insatserna inom flera olika områden som är vår särart, där skiljer vi oss från många andra behandlingshem, säger Elisabet.

Målgruppen för Egehem är unga flickor i åldrarna 13-22 år med självskadebeteende, anorexi, psykiatrisk och social problematik och skolproblem, ofta i kombination med neuropsykiatrisk problematik. Hemmet har både gruppboenden och träningslägenheter som ger varje flicka samma unika behandlingsinsats.

– Vi hade nyligen besök från socialtjänsten som såg våra stora dagsscheman och såg personal gå runt med ungdomarna individuellt. Deras reaktion blev att ”wow, finns verkligen alla de här insatserna?“, berättar Elisabet.

– Hos oss är det tydligt vad vi erbjuder, och vi vill verkligen leva upp till vår beskrivning! fortsätter hon.

TILL TRÄNINGSLÄGENHETERNA ”Träningen” kommer man oftast till när man blivit lite äldre och bostad i gruppboende en tid, men vissa flickor kan komma direkt till Träningen på grund av särskilda behov.

– Flickorna har liknande symptom, men grundorsakerna kan vara väldigt olika. En del är alltför högrepresterande medan andra behöver mycket uppmuntran och stärkande insatser, förklarar Elisabet.

Träningen ligger centralt inne i Västervik. Ett eget litet hyreshus med fyra träningslägenheter och övernattningsrum för personalen. Teamet kring Träningen består av 17 personer och det är alltid två personal på plats under

natten, varav en är vaken för behovsmedicinering eller annat som kan uppstå.

PÅ TRÄNINGEN får flickorna mycket stöd. De blir väckta varje morgonen och får hjälp med medicinering, frukost och hygien. Men Elisabet betonar att det kan vara väldigt individuellt hur mycket stöd varje flicka behöver.

– Vi vill ju träna dem att klara sig själva, men de har stöd ifrån behandlarna hela dagen, förklarar hon vidare.

Många av flickorna har multiproblem och Egehem vill inte vara en del av en alltför snäv diagnosticering. Elisabet menar också att pro-

blemen kan variera över tid. Flickorna blir äldre och de förändras.

– Om vi exempelvis tittar på de som har problem med anorexi så kan orsakerna till detta vara många, ha olika grund. Så de måste få en väldigt individuell hjälp av oss, säger Elisabet.

VARJE FLICKA HAR ett unikt dagsschema som är anpassat efter hennes behov. Fritiden ser ut som för de flesta ungdomar, en del sysslar med klättring medan andra tillbringar tid med sin dator. Många flickor går också på Egehems ridterapi.

– Ridterapi har vi sysslat med länge och nu börjar även samhället komma ikapp och ser att den ger nya infallsvinklar, berättar Elisabet.

På Egehem är det också viktigt att arbeta fram rätt behandling tillsammans med flickan och med hennes familj. Föräldrarna, ungdommen och personalen hjälps åt, och man provar olika varianter för att hitta alla behov.

– Vi försöker vara både breda och kompetenta så vi kan fånga upp alla bitar, säger Elisabet. ■

Egehem HVB ligger i Västervik och har tre enheter för 20 elever (flickor) i åldern 13-22 år. Hälften av personalen i behandlingsenheterna har DBT- eller KBT-baserad utbildning. Här finns också psykiater, psykolog, traumaterapeut, sjuksköterska, socionom, socialpedagoger, förskollärare, undersköterskor, fritidsledare, behandlingsassistenter, behandlingspedagoger & elevassistenter och konsult i barn- och ungdomspsykiatri samt vuxenpsykiatri.

www.egehem.se

SOLBACKEN OMSORG

VI BEDRIVER GRUPPBOSTÄDER
OCH DAGLIGVERKSAMHET
ENLIGT LSS

www.solbackenomsorg.se

Fyrens HVB i Backe, Jämtland erbjuder sju platser till pojkar med neuropsykiatrisk problematik, social-/relationsproblematik, begynnande kriminalitet och missbruk.

En enskild plats finns för pojkar med behov av avskildhet.

Fyrens HVB ska vara en hamn, ett ljus för ungdomarna som av olika anledningar "kommit ur kurs". Vår uppgift är att vägleda och motivera den unge att utveckla sina styrkor och intressen. Vi ger den unge redskap att hitta sig själv och tro på den egna förmågan för att sedan kunna "segla vidare"!

Vår målgrupp är pojkar 14-18 år med placering enligt SOL och LVU.

Vi har ett nära och väl inarbetat samarbete med ortens F-9 skola och gymnasiet som har erfarenhet av att arbeta med ungdomar som kräver extra stöd. Flera av våra medarbetare har pedagogisk utbildning och medverkar och följer ungdomarna på plats i skolan.

FYRENS
HVB-HEM

Fyrens HVB AB • Stationsvägen 2
• 880 50 Backe • 0624 - 800 190

ALLVIKEN + HVB

Missbruksbehandling
för pojkar 15-20 år

KBT och 12-stegsbehandling
samt familjestödsamtal.

072-559 09 39

ALLVIKEN HVB | UPPSALA | TÄRNSJÖ
info@allviken.se | www.allviken.se

ÄLBY + STÖDBOENDE

Tillståndspliktigt
stödboende för
personer från 16 år

Stöd dygnet runt av personal som bor
några meter intill i en anslutande lägenhet.

072-399 05 33

ÄLBY STÖDBOENDE | UPPSALA | BJÖRKLINGE
info@allviken.se | www.allviken.se

ÖSTA
GÅRDEN

Missbruksbehandling
för pojkar 15-20 år

KBT och 12-stegsbehandling
samt familjestödsamtal.

072-599 00 15

ÖSTAGÅRDEN | UPPSALA | BJÖRKLINGE
info@allviken.se | www.allviken.se

Socialtjänstdagen Stockholm 8/5 • Göteborg 2/10

Välkommen till utbildningsdagar inom LSS som är fyllda med praktisk kunskap, inspiration och nätverkande!

- Lyssna till aktuella och intressanta föreläsare
- Uppdatera din kompetens och utvecklas i din roll
- Utbyt erfarenheter med kollegor i branschen
- Vidareutbilda dina anställda

Cura Institutet Compro AB, Industrivägen 10A, 171 48 Solna
08-459 24 20 • info@lssguiden.se

Anmäl dig på:
lssguiden.se

På Trädgården står individen i centrum

Att möta varje persons unika behov och förutsättningar är centralt för Gruppbo-staden Trädgården. Här tar man emot vuxna personer med funktionshinder och vill få både personal, brukare och omgivning att växa och blomstra!

GRUPPBOSTADEN TRÄDGÅRDEN ligger i idylliska Surahammar, strax norr om Västerås, en dryg timme från Stockholm. Här startades 2017 en gruppbo-stad för funktionsnedsatta i personkrets 1. Trädgården har sex trivsamma lägenheter och man har för närvarande tre boenden.

Att utgå från varje individ är centralt för Din Omsorg som driver gruppboendet. Det gör man på ett strukturerat och processinriktat sätt. Den sociala situationen runt varje boende, analyseras avseende styrkor, svagheter och möjligheter för att se vilken miljö och aktivitet som kan stimulera och utveckla varje enskild individ.

– När man arbetar på det sättet, då anpassas hela omsorgen till vad individen faktiskt behöver för att må bra och utvecklas, berättar Nina Björk som är gruppchef. Vi har i flera fall kunnat minska, och ibland till och med halvera, medicineringen och ändå mår våra boenden bättre och är gladare och piggare än tidigare, fortsätter hon.

GRUPPBOSTADEN Trädgården har en stor trädgård där mycket tid tillbringas.

– Just nu bygger vi ett eget växthus på tomten och vi har ett stort grönsaksland och många olika fruktträd, berättar Nina.

Maten är ett fokusområde på Trädgården. Man satsar på ekologiska naturliga råvaror, gärna egenodlade och en meny med god och nyttigt mat.

– Det finns flera positiva aspekter med att

odla i trädgården, dels att det är en utvecklande och stimulerande sysselsättning att plantera något och se hur det växer, men också att vi faktiskt vet vad vi äter, förklarar hon.

TRÄDGÅRDEN LIGGER i ett villaområde med närhet till både natur och fritidsaktiviteter, men där finns också badhus, café och affärer. Att gå och handla eller fika är en del av daglig social träning för de boende.

– Det är viktigt att även den sidan utvecklas, att de boende känner sig trygga och kan utvecklas och fungera i olika miljöer, säger Nina.

I dagsläget bor tre personer på gruppbo-staden Trädgården, som totalt har 6 platser.

– Vi tar emot placeringar i långsam takt, eftersom vi vill skapa förutsättningar för att varje person i lugn och ro ska få komma in i gruppen, förklarar Nina.

Man har också velat skapa en homogen grupp och har idag boenden i åldrarna 20-30 år.

– Det gör det lättare att hitta gemensamma aktiviteter som gå på bio, bada, bowla, göra utflykter eller åka på länsdans, berättar Nina.

PÅ GRUPPBOSTADEN Trädgården har de flesta i personalen varit med sedan verksamheten startade.

– Vi har en fantastisk personalgrupp med lång erfarenhet, och vi satsar väldigt mycket på utbildning och kompetensutveckling av våra medarbetare. Vi arbetar med att skapa tydlighet, förutsägbarhet och en daglig struktur för våra boenden. All personal arbetar med lågaffektivt bemötande, avslutar Nina Björk. ■

Gruppbo-staden Trädgården

Startades 2017 och drivs av Din Omsorg AB. Gruppbo-staden ligger i Surahammar och tar emot vuxna män och kvinnor tillhörande personkrets 1. Individens unika behov, en lugn, trygg miljö i närhet av naturen, personlig utveckling och kost är viktiga delar i omsorgen där man tydligt sätter individens behov i centrum. Trädgården har sex lägenheter och dygnet-runt-bemannning. Man arbetar processinriktat och tar fram individuella utvecklingsplaner. I nuläget finns tre platser lediga för placering. Kontakta verksamhetschef Jonas Wikström för mer information på 070-651 98 67!

DIGITALT JOURNALSYSTEM

SecuraNova journalsystem underlättar

- Kvalitetssäkring av dokumentationen
- Planering, uppföljning och utvärdering
- Arbete med evidensbaserade metoder
- Rättssäkerheten för brukare
- Systematisk bedömning och kvalitetsledning
- Insyn för uppdragsgivare och tillsynen
- Patientsäkerhet
- Arbete med anbud i ramavtalsupphandlingar
- Uppfyller alla krav i GDPR
- Verksamhetens dagliga dokumentation

Öka effektiviteten med funktioner som:

- Avvikelsemodul med journal- och statistikkoppling
- Journalförda viktiga händelser kan tas ut i statistik och användas i upphandlingar, kvalitetsberättelsen, egen uppföljning, rapportering etc
- Kundanpassad statistikrapportering
- Integration med Alfa E-recept
- Rapportverktyg och säker intern meddelandehantering
- Integration med Kvalitetsledningssystem
- Förenklar rapportering till SSIL:s Kvalitetsindex
- Säker dokumenthantering med hundratals färdiga mallar
- Stöd för lämplighets- och riskbedömningar

Läs gärna mer på hemsidan: www.securanova.se

SecuraNova stöder sedan 1996 journalföring och övrig dokumentation hos utförarverksamheter och socialtjänsten till en attraktiv kostnad.

STÖD FÖR EGENKONTROLL

Det nya meddelandecentret gör att rätt personer automatiskt får aviseringar som underlättar egenkontrollen, till exempel information om att ett placeringsbeslut upphör om x antal dagar, att en genomförandeplan inte är upprättad efter 14 dagar, att en avvikelse rapport upprättats, att det är dags för uppföljningsmöte och mycket mer.

STÖD FÖR FAMILJEHEMSVÅRD

Den nya modulen för konsulentstöd familjehemsvård underlättar rekrytering, utredning och bedömning av familjehem med hjälp av intervjuformulär, utredningsmallar och skattningar.

Använd sökfunktionen för att hitta familjer med rätt förutsättningar för uppdragen. Dokumentera stödet till familjehemmen och de placerade. Administrativt stöd för avtal, beräkning av ersättningar m.m. sparar tid.

Kontakta oss gärna för att testa journalsystemet!

Vi genomför utredningar samt stöduppdrag gällande barns behov och föräldrars omsorgsförmåga. Vi välkomnar föräldrar med barn upp till 12 år och vänder oss bland annat till:

- Nyblivna föräldrar som behöver stöd i föräldrarollen
- Familjer i akuta kriser
- Familjer där socialtjänsten misstänker att barnet far illa och där socialtjänsten behöver utreda föräldrarnas förmåga för att ge rätt insats
- Familjer som behöver bryta mönster och komma ifrån sin nuvarande situation

Med barnet i fokus, respekt, hjärta och omtanke för hela familjen utformar vi vistelsen. Vi har möjlighet till både planerade och akuta placeringar.

Jämtlands
Det lilla huset med det stora hjärtat

Dvärsätt 708, 835 41 Dvärsätt • Tel: 073-600 19 91
Föreståndare: Jenny-Ann Ljungström • E-post: info@jamtlandshvb.se
www.jamtlandshvb.se

Humanprogress

- För medmänsklig utveckling

Lediga platser

Vuxenboende

Möllan 9:9 LSS

Ungdomsboende

Utsikten 9:8 LSS

Vi finns i Stockholms län.
Järna, Södertälje och Mölnbo.

Ellinor Idevall
070 962 04 01

Box 36, 153 21 Järna | humanprogress.se

Oasen HVB först i Sverige: Forskning och unik metodik mot beroende, våldsutsatthet och trauma

På Oasen HVB står de våldsutsatta kvinnorna med beroendeproblematik i centrum. Nya behandlingsmetoder, forskning och kunskaps-spridning är viktiga delar för att bättre kunna hjälpa målgruppen.

KVINNOR MED missbruksproblem är extra utsatta, av sin egen skam och skuldbeläggning men också av våld.

– Våldigt snart efter starten, märkte vi att kvinnorna som kom hade berättelser om våldsutsatthet med sig, berättar Caroline Karlsson, föreståndare på Oasen HVB.

Intervjustatistik (ASI) har visat att 90% av alla kvinnor som söker hjälp för ett beroende har levt eller lever i en våldsutsatt situation. Våldet i sig medför stora konsekvenser för kvinnorna men är också starkt kopplat till deras beroendeproblematik.

– Att aktivt arbeta med våldsutsattheten är ett måste för att nå resultat, förklarar Caroline.

TRAUMA OCH VÅLDSUTSATTHET tenderar att föregå en beroendeutveckling. En traumautsatt person utvecklar PTSD (post-traumatiskt stressyndrom), och det är lätt att börja använda alkohol eller narkotika för att lindra symptomen. Forskning visar att 50% av alla personer som söker HVB för beroendeproblem lider av PTSD, och Oasen anser att alla sökande måste utredas och få hjälp.

– Många kvinnor vi träffar berättar att de tidigare fått höra att ”visst, du mår dåligt psykiskt, och det ska du få hjälp med, men först

Caroline Karlsson. Foto: Zandra Erikshed

måste du sluta missbruka”, säger Caroline.

Oasen vill istället ge kvinnorna hjälp med allt samtidigt. Får man inte hjälp med sin PTSD så är återfallsrisken hög.

– Alla utvecklar inte en PTSD, men lägger man ihop siffrorna så förstår man ju att diagnosen är överrepresenterad hos kvinnorna, menar Caroline.

SOM FÖRSTA HVB-HEM i Sverige har nu Oasen möjlighet att erbjuda COPE-metoden. En metod där man arbetar med beroende och PTSD som samsjuklighet.

– Vi började med den här metoden 2017 och har utrett 10 kvinnor varav 9 fick diagnosen PTSD. Av dessa nio har två genomgått hela behandlingen och blivit av med sin PTSD, berättar Caroline.

De pågående behandlingarna är också kopplade till en forskningsstudie.

– Syftet med studien är att se om metoden är tillämpbar även för HVB-verksamheter, den finns ju idag bara inom öppenvården, förklarar Caroline.

Kvinnorna som kommer till Oasen har en omfattande beroendeproblematik, stor psykisk ohälsa och har levt våldsutsatt.

– Vi arbetar i tre steg med kvinnorna där den första fasen handlar om att kartlägga kvinnans behov. Sedan vidtar behandlingsfasen och i det sista steget arbetar vi med utslussfaktorer, hur livet kan se ut efter tiden i behandling, berättar Caroline.

OASEN ÄR OFTA ute och föreläser för att sprida kunskap. Tillsammans med Amphi Produktion, myndigheter, organisationer, forskare och i nära samarbete med de våldsutsatta, tar de också fram ett utbildningsmaterial riktat till alla yrkesverksamma. Utbildningarna startar under hösten 2019.

– Vi vill inte bara hjälpa de kvinnor som kommer till oss här och nu, utan vi vill få till en samhällsförändring när det gäller bemötande och kunskap kring kvinnors situation, avslutar Caroline. ■

Linköpings
Stadsmission

Oasen HVB Oasen HVB drivs av Linköpings Stadsmission. Behandlingshemmet ligger mitt i Linköping och har 11 anställda med dygnet-runt-bemannning. Det finns plats för 11 kvinnor i egna rum med delade gemensamhetsutrymmen, och därtill två utslussningslägenheter. Oasen arbetar systemiskt där kvinnorna möter personalen genom deras olika roller, och arbetar med rutiner och en fungerande vardag. Man arbetar aktivt med kvinnornas våldsutsatthet och har en metod för samsjuklighet mellan beroende och PTSD.

www.oasen.linkopingsstadsmission.se

Finn Kronsporre:

2018 – det stora assistansåret

Under 2018 har Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) meddelat fem avgöranden som avser eller har bäring på personlig assistans. Avgörandena är HFD 2018 ref 13, HFD 2018 ref 20, HFD 2018 ref 21, HFD 2018 ref 44. Till dessa avgöranden ansluter också HFD 2018 ref 24 som förklarar att det inte finns grund för att ompröva vårdbidrag enbart av det skälet att barnet ansökt om assistansersättning och assistenter anställts, när det ännu inte har meddelats något beslut om assistansersättning. Ett av dessa avgöranden, HFD 2018 ref 21, är nästan publikt känt och bekräftar att sondmatning i form av s.k. egenvård är ett grundläggande behov. Avgörandet innebär dock mer än så.

Vi kommer i denna artikel att mejsla ut vilka slutsatser som kan dras av några av dessa avgöranden utöver vad som sägs beträffande de rent konkreta frågorna i målen. Det kan vidare nämnas att vi i skrivande stund (181006) väntar på ytterligare två avgöranden som avser assistansersättning. Dessa mål är dock av strikt formell natur och berör inte förutsättningarna för rätt till personlig assistans i sig.

HFD 2018 ref 13

I målet konstaterar HFD att en veckovis hjälptidsåtgång om 3 timmar för det grundläggande behovet personlig hygien normalt inte är tillräcklig för att kvalificera sig för rätten till personlig assistans, om detta är det enda godkända grundläggande behovet. Målet bekräftar i princip den kammarrättspraxis som har gällt beträffande den undre tidsgränsen för grundläggande behov för möjligheten att kvalificera sig för rätten till kommunstött personlig assistans. Som ett riktmärke (vilket dock inte sägs i HFD 2018 ref 13) bör den enskilde komma upp i vart fall 7 timmars veckovis hjälptidsåtgång för grundläggande behov för att ha rätt till kommunstött personlig assistans, även om ibland en något mindre tidsåtgång godkänns (jfr t.ex. Kammarrättens i Stockholm dom den 2 oktober 2018 i mål 2987-18 där en veckovis hjälptidsåtgång för grundläggande behov om 6 timmar och 12 minuter ledde till rätt till personlig assistans). För den av Försäkringskassan förmedlade assistansersättningen gäller som bekant att hjälptidsåtgången för grundläggande behov ska uppgå till i genomsnitt mer än 20 veckotimmar (51 kap 3 § socialförsäkringsbalken). I målet tar HFD delvis sin utgångspunkt i vad som sägs i RÅ 2009 ref 57 och konstaterar att det inte krävs någon specifik kompetens för att tillgodose behovet. Om sådan kompetens hade behövts skulle utgången i målet ha kunnat bli en annan. I detta sammanhang kan nämnas Kammarrättens i Göteborg dom den 2 februari 2010 i mål 2543-09 där domstolen kom fram till att en veckovis hjälptidsåtgång om 3 timmar för grundläggande behov var tillräcklig på grund av behov av speciell kompetens (mannen var blödersjuk och dessutom HIV-positiv). HFD konstaterar vidare att behovet visserligen uppkom dagligen vilket talade för en rätt till personlig assistans. Mot detta stod att det var vid få tillfällen som hjälpen behövdes och att tidsåtgången var mycket liten vid de flesta tillfällen. Så långt har vi berört domskälen. I målet finns dock en viktig detalj som, utöver resonemanget om undre tidsgräns, är till nytta för den som handlägger en ansökan om personlig assistans.

Målet handlar om en 14-årig pojke som enligt läkarintyg har en lindrig utvecklingsstör-

ning, en svår ataxi, lätt spasticitet samt tal-och språksvårigheter vilket innebär att han har balanssvårigheter, grov-och finmotoriska svårigheter samt svårt att kontrollera sina rörelser i armar och händer. Genom sin lindriga utvecklingsstörning sorterar han alltså under personkrets 1 i 1 § LSS. Vi bör i det sammanhanget notera att den som endast har en lindrig utvecklingsstörning och inga andra svårigheter i praktiken saknar möjlighet att få personlig assistans. Detta är en praktisk erfarenhetssats. En lindrig utvecklingsstörning leder kort och gott inte till att den enskilde får sådana svårigheter som kan ge rätt till personlig assistans. Om pojken hade saknat utvecklingsstörning och i stället endast haft de fysiska svårigheterna skulle han troligen – men endast nätt och jämnt – ha lyckats krängla sig in i personkrets 3 (jfr HFD 2012 ref 8 där det fanns behov av viss handgriplig hjälp med de grundläggande behoven men där personkretstillhörighet inte ansågs föreligga). Verkningarna av två funktionshinder kan visserligen ha en multiplicerande effekt, men i detta fall torde det ha varit osannolikt att den lindriga utvecklingsstörningen negativt påverkade pojkens övriga funktionshinder i någon beaktansvärd omfattning.

HFD 2018 ref 20

I vinjettmeningen till målet sägs följande.

Att anhöriga till en vuxen funktionsnedsatt person arbetar som dennes personliga assistenter utesluter inte att ett behov av insatsen korttidsvistelse utanför hemmet kan finnas för att bereda de anhöriga avlösning i omvårdnadsarbetet.

Vinjettmeningen är lite missvisande eftersom HFD i praktiken bekräftar den mening som följer av både RÅ 2006 ref 66 och ganska tydlig kammarrättspraxis. Den omständigheten att den enskildes anhöriga är assistenter leder i princip inte rätt till avlösning för dessa. Den enskilde är beviljad en insats, personlig assistans. Denna insats begränsar möjligheten till korttidsvistelse eftersom de båda insatserna delvis tillgodoser samma syfte. Inom ramen för både personlig assistans och korttidsvistelse kan den enskilde vanligen få sitt behov av miljöombyte tillgodosett, och genom båda

insatserna tillgodoses de anhörigas behov av avlösning. När alltså en anhörig väljer att arbeta som personlig assistent görs detta inom ramen för en anställning, och inom ramen för en anställning, antingen anställningen avser arbete som personlig assistent eller något annat arbete, får arbetstagaren sitt behov av avlösning tillgodosett genom t.ex. semester och inte genom en LSS-insats eller annan biståndsinsats. Insatsen personlig assistans lever i detta sammanhang sitt eget liv, och det saknar betydelse vem som utför insatsen. Inte desto mindre är det mycket vanligt att anhöriga assistenter påtalar ett behov av avlösning. Den anhörige ska dock i princip behandlas som vilken annan arbetstagare som helst. HFD uttrycker saken på följande sätt.

Personlig assistans är [...] en insats som – tillsammans med andra insatser, t.ex. daglig verksamhet – ligger vid sidan av det omvårdnadsarbete som familj och andra anhöriga självmant bistår den enskilde med.

I praktiken betyder detta att anhöriga som arbetar som personliga assistenter kan få avlösning (ett av syftena med insatsen korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS), om det förekommer arbetsmoment som inte täcks av den beviljade personliga assistansen. Detta kan vara fallet om den enskilde ansökt om färre enkelasistanstimmar än vad han eller hon rätteligen skulle kunna beviljas (jfr HFD 2016 ref 56) eller om den enskilde av t.ex. integritetsskäl avstått från att ansöka om dubbelassistans och

i stället bistås av en anhörig vid de moment som kräver dubbelassistans. Det kan också handla om fall där den enskilde beviljats assistans för tillsyn i endast njuigg omfattning men i själva verket har ett tillsynsbehov som innebär att han eller hon inte bör lämnas ensam och de anhöriga av detta skäl blir bundna till hemmet i en omfattning som föranleder ett behov av avlösning. Det kan vidare handla om att den enskilde av andra skäl inte har blivit fullt tillgodosedd, tex på så sätt att en anhörig måste vara närvarande för att några gånger i timmen hjälpa den enskilde när han eller hon hasat ner i rullstolen, ett vanligt fall (jfr Kamarrättens i Göteborgs beslut den 19 december 2013 i mål 9295-12). I alla dessa fall kan skapas en bundenhet till hemmet (eller annan plats där den enskilde befinner sig) som är påfrestande även om tidsomfattningen av de konkreta hjälpmomenten vid sidan om den personliga assistansen är liten.

HFD 2018 ref 21

I vinjettmeningen sägs följande.

Egenvård som avser något av de grundläggande behov som anges i 9 a § första stycket lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade kan – om den hjälp som behövs är av tillräckligt integritetskänslig karaktär – ge rätt till insatsen personlig assistans och även ligga till grund för prövningen av rätten till assistansersättning. Sondmatning ska betraktas som intag av en måltid och utgör därmed ett grundläggande behov.

HFD:s avgörande återställer i princip den ordning som "alltid" gällt men som kom att rubbas genom Försäkringskassans tolkning av HFD 2012 ref 41 där HFD gör vissa uttalanden om egenvård och grundläggande behov. Målet avser konkret det grundläggande behovet måltider men är generellt i den meningen att det tar sikte på all egenvård som kan vara kopplad till de i 9 a § första stycket LSS omnämnda grundläggande behoven, således även och framförallt personlig hygien, tex RIKning (ren intermittert kateterisering) och byte och tömning av stomipåse (jfr tex Kamarrättens i Stockholm dom den 17 september 2018 i mål 1206-18). Även om ett behov sorterar under de grundläggande behoven behöver det inte nödvändigtvis vara assistansgrundande. Be-

slutsmyndigheten ska härutöver göra en prövning av integritetskänsligheten i hjälpbehovet vilket betyder att ett visst behov eller hjälpmoment helt eller delvis eller inte alls kan komma att vara assistansgrundande. Försäkringskassan har (180625) beträffande sondmatning utfärdat ett rättsligt ställningstagande (Bedömning av hjälp med måltid i form av sondmatning, 2018:04) enligt vilket själva slanggenomströmningen av näring som huvudregel inte ska anses vara tillräckligt integritetskänsligt för att berättiga till assistans som grundläggande behov, alldeles oavsett om det är fråga om manuell eller maskinell insprutning. Försäkringskassan torde dock inte få så stor framgång med detta ställningstagande eftersom kamarrättspraxis visar på en betydligt mera generös bedömning när det handlar om manuell insprutning av sondnäringen (jfr Kamarrättens i Sundsvall dom den 12 september 2018 i mål 1633-18 där en redogörelse för hypermodern kamarrättspraxis ges). När kassans hållning så kraftigt avviker från kamarrättspraxis hamnar den enskilde i ett läge där Försäkringskassan står för den huvudsakliga utredningen men där den enskildes möjlighet att på grundval av denna utredning få rätt helt och hållet ligger hos domstolen, när det är fråga om fall där manuella sondmatningen är det hjälpbehov som avgör om den enskilde svingar sig över 20-timmarsribban eller inte. En sådan från Försäkringskassan intagen hållning är ur rättssäkerhetssynpunkt högst betänkelig, inte minst därför att den enskilde i alla normala sammanhang har att utgå från att första beslutsmyndigheten (i detta fall Försäkringskassan) har gott och praxisenligt fog för sin ståndpunkt.

HFD 2018 ref 44

I målet konstaterar HFD att vardagstolkning för dövblinda i form av taktilt teckenspråk inte hör till det grundläggande behovet kommunikation, en hållning som Försäkringskassan haft sedan länge. Kamarrätterna har dock inte hållit med Försäkringskassan om detta. Taktilt teckenspråk är uppbyggt på i princip samma sätt som "vanligt" teckenspråk. HFD gör en jämförelse med förhållandena i RÅ 2010 ref 17 och förklarar att det för kommunikation som grundläggande behov krävs att

den bistående personen har särskild kunskap om den enskilde för att kommunikation ska vara möjlig. Det kan här anmärkas att särskild kunskap inte är detsamma som ingående kunskap. Här kan vi alltså nöja oss med att konstatera att behov av vardagstolkning genom taktilt teckenspråk inte utgör ett grundläggande behov. Utöver uttalandena om kommunikation gör HFD också ett annat principiellt uttalande som avser hälso- och sjukvårdslagen (HSL) i största allmänhet. En första fråga i målet är, menar HFD, om redan det förhållandet att landstingen har ansvar för att erbjuda tolktjänster för dövblinda innebär att tolkhjälp inte kan beaktas vid prövningen av rätten till personlig assistans för grundläggande behov enligt LSS. HFD konstaterar att bestämmelsen i HSL endast pekar ut en ansvarig huvudman för tolktjänsten (8 kap 7 § HSL). Landstingen har getts en skyldighet att organisera, finansiera och tillhandahålla tolktjänst för vardagstolkning. Däremot ger regleringen inte en rätt för enskilda att erhålla tolkhjälp i viss utsträckning och på visst sätt vilket enligt HFD innebär att regleringen inte i sig hindrar en tillämpning av LSS. Man brukar säga att HSL är en skyldighetslag. I 8 kap 1 § HSL ges den allmänna bestämmelsen om att landstingen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom landstinget. HFD:s uttalande kan alltså inte anses begränsat till just de tjänster som nämns i 8 kap 7 § HSL utan måste anses gälla även HSL i största allmänhet vilket tex betyder att Kamarrättens i Jönköping dom den 4 oktober 2017 i mål 1697-16 bör ses i annat ljus. I det målet förmenades den enskilde rätt att tillgodoräkna sig av- och påklädning som grundläggande behov i samband med habiliterande eller rehabiliterande bassängbad i landstingets regi varvid kort och gott hänvisades till hälso- och sjukvårdens ansvar (annan huvudmans ansvar).

Finn Kronsporre,
Socialrättsjurist

2019

Vårens mässor

HVB-dagen • LSS-dagen

Familjehemsdagen

Våren är full av möjligheter till kunskap, inspiration och möten på våra kostnadsfria HVB-dagar, LSS-dagar och Familjehemsdagar.

Anmäl dig på: hvbguiden.se

HVB-
dagen
Stockholm
20/2

7A Odenplan

Kostnads-
fritt!

LSS-
dagen
Stockholm
21/2

7A Odenplan

Kostnads-
fritt!

HVB/
LSS-dagen
Göteborg
14/3

Göteborgs Konserthus

Kostnads-
fritt!

HVB/
Familje-
hemsdagen
Umeå
28/3

Umeå Folkets Hus

Kostnads-
fritt!

HVB/LSS/
Familje-
hemsdagen
Växjö
10/4

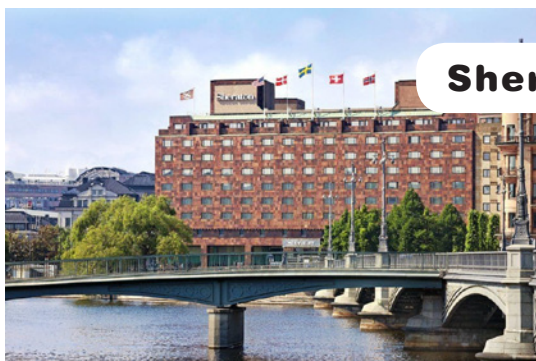

Växjö Konserthus

Kostnads-
fritt!

Familje-
hemsdagen
Stockholm
17/5

Sheraton Stockholm Hotel

Kostnads-
fritt!

020 - 15 33 44
placering@aleris.se

Enkelt att placera

Aleris placeringssamordnare hjälper till

Ibland kan det vara svårt att veta vart den rätta hjälpen är och om det finns en ledig plats.

Aleris placeringssamordnare, Carina Forsberg, kan hjälpa till. Ring 020-15 33 44 eller mejla till placering@aleris.se för mer information.

Kontakta Carina Forsberg
för professionell hjälp,
020-15 33 44 eller
placering@aleris.se.

Aleris

Posttidning B

Returadress: HVB&LSS Världen

Industrivägen 10 A, 171 48 Solna

Adressändring: adress@cura.se

HVBGuiden.se
LSSGuiden.se

Kostnadsfri Placeringstjänst med ramavtal

Vi lägger in era **ramavtal** på HVBGuiden.se/LSSGuiden.se
Vill ni enkelt kunna söka och skicka placeringsförfrågningar enbart till de verksamheter som er kommun har ramavtal med? Vill ni snabbt kunna se lediga platser, priser, rangordning eller annan avtalsinformation?

**Vi på HVBGuiden.se/LSSGuiden.se hjälper er gärna med det!
Tjänsterna är kostnadsfria!**

**För mer information kontakta oss på:
020-10 40 99 eller ramavtal@cura.se**

Cura Institutet Compro AB, Industrivägen 10A, 171 48 Solna
08-459 24 20, info@hvbguiden.se